

АУДИТ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ В ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Аудит основних засобів відіграє важливу роль у загальному аудиті суб'єкта господарювання. Перед початком проведення аудиту основних засобів необхідно сформулювати мету перевірки. Метою аудиту основних засобів є підтвердження інформації щодо повноти, достовірності, законності та правильності відображення в обліку основних засобів, а також установити дотримання підприємством вимог П(С)БО 7 «Основні засоби» і Податкового кодексу України. Утенкова К. О. впевнена, що мета аудиту полягає у висловленні аудитором незалежної професійної думки щодо правильності відображення у звітності організації інформації щодо основних засобів. На думку Стригуль Л.С. та Тімонова А.С., основні засоби є основною складовою матеріально-технічної бази організації, а відповідно перевірка обліку таких активів — надзвичайно важливе і складне завдання [1-2]. На відміну від бухгалтерського обліку і внутрішнього контролю, які здійснюють у межах закладу його працівники, аудит є контрольною діяльністю, яку здійснюють на підприємстві незалежні суб'єкти господарювання — аудитори. Регламентация аудиторської діяльності здійснюється за допомогою значного спектра нормативно-правових актів, серед яких можна виділити такі рівні нормативного регулювання аудиту в Україні: - Закон України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність», який набув чинності з 01.10.2018р. та МСА; - кодекси України (Господарський кодекс, Цивільний кодекс, Кримінальний кодекс тощо); - закони України («Про Державну фіскальну службу України», «Про судову експертизу», «Про Рахункову палату» тощо); - Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг (далі – МСА), прийняті рішенням Аудиторської палати України (далі – АПУ) від 18.04.2003р. в якості Національних стандартів аудиту [3-6]. До основних завдань аудиту основних засобів відносять: - встановлення правильності документального оформлення і своєчасного відображення в обліку використання основних засобів, їх надходження, внутрішнє переміщення і вибуття; - перевірка правильності розрахунку, своєчасного відображення зносу основних засобів; - перевірка доцільності проведення ремонту основних засобів, контроль за витратами на капітальний ремонт, за правильністю їх відображення; - перевірка правильності відображення в обліку фінансових результатів від вибуття основних засобів; -

підтвердження законності і правильності відображення на рахунках бухгалтерського обліку операцій з основними засобами. Об'єктами аудиту основних засобів є групи основних засобів, їх вартість, правильність документального оформлення операцій з основними засобами, достовірність обліку та відображення основних засобів у фінансовій звітності, а також показники використання основних засобів, внутрішній контроль, організація і планування забезпеченості та використання основних засобів під час навчального процесу. Щодо предметної області аудиту використання основних засобів, то Ф.Ф. Бутинець вважає, що предметом аудиту операцій з основними засобами є господарські процеси та операції, пов'язані з наявністю, рухом і використанням основних засобів, а також відносини, що виникають при цьому всередині колективу закладу та за його межами. Кулаковська Л.П. та Піча Ю.В. висловлюють думку, що предмет аудиторського дослідження охоплює всю інформацію, що стосується основних засобів, враховуючи і ту, яка виходить за межі бухгалтерського обліку і фінансової звітності (оперативний облік, оперативна звітність про використання основних засобів, аналіз, пояснення персоналу). Основними методами, які використовуються при аудиті основних засобів, є інвентаризація, контрольні обміри, логічна перевірка, повторне виконання, запити. Методика проведення аудиту основних засобів повинна відповідати певним етапам аудиторської перевірки. Етапами аудиторської перевірки можуть бути такі: 1. Вивчення облікової політики закладу стосовно основних положень організації обліку основних засобів; 2. Перевірка правильності визнання, класифікації, оцінки та переоцінки основних засобів; 3. Перевірка правильності ведення первинного обліку основних засобів; 4. Перевірка правильності відображення операцій з переміщення та вибуття основних засобів; 5. Перевірка результатів проведення інвентаризації основних засобів; 6. Перевірка правильності нарахування амортизації згідно облікової політики організації та чинного законодавства; 7. Перевірка правильності відображення і оформлення операцій з ремонту, модернізації, реконструкції основних засобів; 8. Перевірка відповідності даних з обліку основних засобів в бухгалтерських регістрах та фінансовій звітності; 9. Перевірка правильності відображення операцій з обліку основних засобів; 10. Складання робочих документів, аудиторського висновку. Джерелами інформації для здійснення

аудиту основних засобів є: вимоги нормативних документів, що регламентують облік основних засобів; наказ про облікову політику організації; розпорядчі документи керівника навчального закладу щодо руху основних засобів; установчі документи (статут, засновницький договір); первинні документи з обліку основних засобів; реєстри синтетичного і аналітичного обліку по рахунках: 10 «Основні засоби», 13 «Знос необоротних активів», 15 «Капітальні інвестиції», 40 «Зареєстрований (пайовий) капітал», 41 «Капітал у дооцінках», 42 «Додатковий капітал», 46 «Неоплачений капітал», 63 «Розрахунки з постачальниками і підрядниками», 74 «Інші доходи», 92 «Адміністративні витрати», 94 «Інші витрати операційної діяльності» тощо; акти та довідки попередніх ревізій, аудиторські висновки, дані внутрішнього контролю та інша документація, що узагальнює результати контролю; фінансова та статистична звітність (ф.1 «Баланс», ф.5 «Примітки до річної фінансової звітності» тощо); відповіді на запити аудитора; результати, отримані в ході аудиторської перевірки тощо. Дотримання розробленого плану аудиту основних засобів надає змогу заощадити час та отримати всі необхідні матеріали, з метою формування звіту по результатах перевірки про стан обліку основних засобів суб'єкту господарювання в подальшому. Аудитору можна запропонувати використовувати вдосконалену програму аудиту основних засобів, Впровадження вдосконаленої програми аудиту основних засобів дозволяє аудитору охопити всі ділянки обліку основних засобів. Проведення аудиту основних засобів передбачає заповнення аудитором робочих документів, в яких має зазначатися інформація щодо відхилення даних обліку від даних аудиту. Тому, окрім вдосконаленої програми, рекомендуємо аудитору під час перевірки обліку основних засобів використовувати розроблені робочі документи, оскільки у сучасних умовах господарювання керівництво організацій та їх ділові партнери прагнуть одержати надійну інформацію про стан і використання основних засобів. Одним із найважливіших аспектів аудиторської перевірки основних засобів є перевірка правильності їх оцінки. Важливим завданням аудитора є перевірка правильності формування первинної вартості основних засобів, а особливо слід звертати увагу на ті основні засоби, які були придбані за рахунок кредиту банку. Важливою умовою є підтвердження понесених витрат, які включено до первинної вартості основного засобу. Первинна вартість основних засобів складається з декількох сум, тому є надзвичайно важливим перевірити правильність визначення первинної вартості. У сучасних умовах господарювання аудит основних засобів і загальний аудит проводиться, в основному, без використання комп'ютерів. З метою вдосконалення та збереження трудових ресурсів можна порекомендувати цей процес спрямувати на комп'ютеризацію, що сприятиме підвищенню продуктивності праці

аудитора. За результатом аудиту основних засобів формується аудиторський висновок. Також можна запропонувати аудитору надавати рекомендаційний лист, як додаток до аудиторського висновку. В рекомендаційному листі має бути зазначено виявлені порушення, недоліки в обліку основних засобів та напрями їх усунення, а також запропоновано заходи з вдосконалення обліку основних засобів. Аудит основних засобів включає в себе перевірку обліку придбання, створення, безоплатного отримання основних засобів, відображення поліпшення основних засобів, їх модернізацію, модифікацію, добудову, дообладнання та реконструкцію. Перераховані операції в умовах організації, як правило, сприяють збільшенню майбутніх вигод. Крім того, перевіряються всі операції щодо вибуття основних засобів, їх продаж, безоплатна передача або ліквідація. Аудит основних засобів має постійно вдосконалюватися, модернізуватися згідно з вимогами певної організації та особливості його господарського спрямування.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Утенкова К. О. Аудит основних засобів підприємств АПВ в контексті вимог Міжнародних стандартів аудиту / К. О. Утенкова // Облік і фінанси АПК: бухгалтерський портал. [Електронний ресурс]: – Режим доступу: <http://magazine.faaf.org.ua/auditosnovnih-zasobiv-pidpriemstv-apv-v-konteksti-vimog-mizhnarodnih-standartiv-auditu.html>
2. Стригуль Л.С. Шляхи удосконалення організації обліку і аудиту основних засобів на підприємстві / Л.С. Стригуль, А.С. Тімонова // Вісник НТУ "ХП". — 2014. — № 32 (1075). — С. 47—50.
3. Закон України «Про аудиторську діяльність» від 22.04.93 р. №3125-ХІІ, із наступними змінами.
4. Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг : пер. з англ. / [О.Л. Ольховікова, О.В. Селезньов, О.О. Зеніна, О.В. Гик та ін.].-2010 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://apu.com.ua>
5. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 27.04.2000 р. № 92. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00>
6. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 16 «Основні засоби», склад Ради з міжнародних стандартів фінансової звітності при Міністерстві фінансів України, затверджений наказом Міністерства фінансів України від 18.01.2013 № 20. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/929_014